

БРОЙ, СТРУКТУРА И ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ МОНТАНА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Към 31.12.2022 г. населението на област Монтана е 116 172 души, което представлява 1.8% от населението на страната и нарежда областта на 18 място по брой на населението. В сравнение с 2021 г. населението на област Монтана намалява с 1 941 души, или с 1.6%¹.

Мъжете са 56 283 (48.4%), а жените - 59 889 (51.6%), или на 1000 мъже се падат 1064 жени.

Продължава процесът на застаряване на населението. В края на 2022 г. лицата на 65 и повече навършени години са 32 454, или 27.9% от населението на област Монтана.

Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените на възраст над 65 години е 32.7%, а на мъжете - 22.8%. Тази разлика се дължи на по-високата смъртност сред мъжете и като следствие от нея - на по-ниската средна продължителност на живота при тях.

Общо за страната относителният дял на населението на 65 и повече навършени години е 23.5%. Най-висок е този дял в областите Видин (31.1%), Габрово (30.0%), Кюстендил - 28.0%. Общо в петнадесет области, включително и област Монтана, дялът на възрастното население е над 25.0%.

Към 31.12.2022 г. децата до 15 години са 15 005 или 12.9% от общия брой на населението на областта.

Дялът на най-младото население в страната към края на 2022 г. е 14.2%, като най-нисък е в областите Смолян (10.8%) и Видин (11.5%), а най-висок е в областите Сливен (18.9%) и Ямбол (15.2%).

Общият коефициент на възрастова зависимост² в област Монтана към края на 2022 г. е 69.1%, или на всеки 100 лица в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по 69 лица в активна възраст.

Това съотношение е по-благоприятно в градовете - 60.5%, отколкото в селата - 87.0%.

Област Монтана е една от областите с най-неблагоприятно съотношение по този показател като преди са само областите Видин (74.5%), Габрово (71.8%), Ямбол (71.4%), Ловеч (70.5%), Плевен (69.9%) и Сливен (69.5%), а най-благоприятно е то в област София (столица) - 51.4%.

Застаряването на населението в област Монтана води до повишаването на неговата средна възраст, която през 2022 г. е 47.7 години. При мъжете тя е 45.5, а при жените - 49.7 години.

¹ За всички сравнения с предходната година е използвано ревизирано население към 31.12.2021 г., което е изчислено като към броя на населението от Преброяването към 07.09.2021 г. са добавени данните за естественото и механично движение на населението до 31.12.2021 година

² Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО - СЕВЕРОЗАПАД
ОТДЕЛ „СТАТИСТИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ - МОНТАНА“

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура – под, във и над трудоспособна възраст. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват, както застаряването на населението, така и законодателните промени³ при определяне на възрастовите граници на населението при пенсиониране. За 2022 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 61 години и 10 месеца за жените и 64 години и 5 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2022 г. е 64 152 души, или 55.2% от населението на област Монтана, като мъжете са 34 715, а жените - 29 437.

Към края на 2022 г. над трудоспособна възраст са 35 897 души, или 30.9%, а под трудоспособна възраст - 16 123 души, или 13.9% от населението на областта.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез коефициента на демографско заместване, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2022 г. това съотношение за област Монтана е 57.4%, т.е. всеки 100 излизащи от трудоспособна възраст лица се заместват от 57 влизащи в трудоспособна възраст лица.

През 2022 г. в област Монтана са регистрирани 901 родени деца, като от тях живородените са 890 или 98.8%. В сравнение с 2021 г. броят на живородените е намалял със 63 или с 6.6%.

Коефициентът на обща раждаемост през 2022 г. е 7.6‰.

В област Монтана умрелите лица през 2022 г. са 2876, а коефициентът на обща смъртност е 24.6‰, като по този показател областта е на трето място в страната след областите Видин (27.9‰) и Габрово (24.9‰). Въпреки че спрямо предходната година броят на умрелите намалява с 939 (24.6%) нивото на обща смъртност продължава да е високо. Смъртността сред мъжете (27.2‰) е по-висока в сравнение със смъртността при жените (22.0‰).

Продължават силно изразените различия в смъртността сред градското и селско население. Коефициентът на смъртност в селата (33.4‰) е по-висок от този в градовете (19.6‰).

Сключените бракове в област Монтана през 2022 г. са 438, като 66.7% от всички сключени бракове са сключени в градовете.

Средната възраст при сключване на първи брак за жените и мъжете е съответно 30.1 и 32.6 години.

Броят на разводите през 2022 г. сред населението на област Монтана са 196. От всички прекратени бракове 73.5% са в градовете.

Броят и структурата на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично движение.

Към 31.12.2022 г. в градовете живеят 74 578, или 64.2%, а в селата – 41 594, или 35.8% от населението на областта. Общината с най-малък брой население е Георги Дамяново с 1 929 души, следвана от Чипровци с 2 742 души. Най-голяма е община Монтана с население към 31.12.2022 г. 44 917 души.

³ Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година. В годините на преброяванията се правят преизчисления на населението в края на съответната година. Оценката за населението към 31.12.2022 г. отразява промените в броя и структурите на населението регистрирани при Преброяване 2021.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година. За населението към 31.12.2021 г. е използвано ревизирано население, изчислено на база данните от Преброяване на населението и жилищния фонд към 07.09.2021 г. и естественото и механично движение на населението до 31.12.2021 година.

Налице е прекъсване в динамичния ред за всички коефициенти през 2022 г., поради наличието на нова оценка на населението на база данните от Преброяване 2021.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Статистическия регистър на населението, поддържан от Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирения, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.